Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда

И сила
и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 31 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 12-го Сентембра 1894. | ГОДЪ II

„СОЮЗЪ."

Многіи зъ Русинôвъ уже зрозумѣли що то есть „Союзъ," пôзнали его потребу, оцѣнили его вартôсть и громадно вписались до него. Але ще суть такіи, котрі ще не поняли значеня „Союза" и протое не можуть належито его оцѣнити а ôдтакъ вступити до него.

Длятого мы хочемъ имъ тую цѣлу рѣчь, о скôлько можна, ясно, докладно обяснити въ той солодкой надѣи и съ тымъ переконанемъ, що якъ перечитають, спôзнають що то „Союзъ" и всѣ до него приступлять.

Мы покинули нашь родинный край, нашу прадѣдну землю, де родились и росли. Той край, тая широка и безмежна земля, ôдъ давенъ давна, зветь ся руска земля, а міліоны людей, що живуть на той земли, называють ся Русинами.

Русины, такъ якъ и инніи народы, мають свою ôтчину, свою рôдну землю, на котрой живуть, и творять одну велику родину.

Отже мы загнаніи судьбою въ далекій край, попращали ся зъ тою родинною стрѣхою, пôдъ котрою насъ мати на свѣтъ привела, розстали ся съ полями та лугами, де маленькими бѣгали, игрались, де веселы, взросли, лишили рôдне село, покинули свôй рôдный рускій край, свою дорогу ôтчину и туть добровôльнй изгнанники блукаемъ ся на чужинѣ шукаючи за тымъ кавалкомъ хлѣба, котрый намъ нашй вороги въ дома на силу ôдôбрали а насъ лишили гинути зъ голоду и холоду по закону.

Но все мы дѣти одной матери, все собѣ братя, все члены одной и той самой родины хотяй розстались мы сля зъ нею и пойшли далеко въ свѣтъ за очи, то мусимо и ту пôзнавати ся, лучити ся въ громаду на чужой земли тай и мѣжъ чужими людьми, що бы не зôрвати солодкой звязи мовы зъ оставшими ся въ дома, щобъ не забували и не ôдрѣкали ся рôдной мовы и вѣры прадѣдôвъ, щобъ Русь мати не оплаковала насъ яко погибшихъ для ней, щобъ не нарѣкала же мы ей ôдцуралисъ.

На тое тутъ въ Америцѣ, заложили Русины таке братство, до котрого може належати каждый русинъ и кожда русинка не тôлько зъ одного плейзу, але зъ цѣлой Америки. Отже таке братство, до котрого каждый Русинъ въ Америцѣ дае свое имя и зголошуесь що онъ есть русинъ и хоче бути членомъ того братства, таке то братство называесь „Союзъ" а понеже до того „Союза" може належати тôлько братство руской народности або поодинокій рускій чоловѣкъ, зъ того походить назва: „Народный Рускій Союзъ."

Съ тыхъ пару слôвъ, тутъ сказаныхъ, думаемо що нашй братя уже спôзнали що то есть „Союзъ," а теперь буде дуже легко дôзнатись на що той „Союзъ" и до чого здавъ ся. Бо де бôльше людей згромаджуесь до купи, то мусить бути якась вспôльна цѣль, мета до котрой всѣ разомъ стараютъ ся дôйти.

Такъ и „Союзъ" тая велика громада всѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ, мае дуже важный интересъ и высокую цѣль, до котрой мае прямувати каждый щирый русинъ и кожда русинка патріотка тутъ въ Америцѣ.

Чоловѣкъ уже зъ натуры сотвореный жити на свѣтѣ въ громадѣ, въ братствѣ, въ союзѣ зъ другими. Слибъ живъ осôбнякомъ въ самотѣ, тобъ сей часъ загинувъ. Онъ надъ базлоднымъ морскимъ берегомъ стоитъ самотна деревина. Наразъ зриваесь страшна буря и воднй горы усе розбиваютъ ся о берегъ и рвуть и розмываютъ землю, зъ пôдъ деревины, а сильный вѣтеръ гне ей до долу доки въ двое на перегне и не зломить.

Не такъ съ тою деревиною що въ лѣсѣ, що въ купѣ росте. Хотяй якій зôрветь ся вѣтеръ, то деревамъ нѣчого не вдѣе — бо одно о друге опираесь и зломити ся не даеть. Такъ то и съ чоловѣкомъ дѣеть ся. Слибъ живъ самотою, то бы пропавъ; а если живетъ въ громадѣ, то въ бѣдѣ, въ нуждѣ, въ хоробѣ мае на кого опертись и не дасть ся зломати злиднямъ. Такъ само и мы Русины, слибъ каждый живъ осôбнякомъ и не признававъ ся оденъ до другого, тобъ мы яко Русины не истнувалибъ тутъ въ Америцѣ, о насъ бы никто ничого не знавъ що мы дѣти руской родины, но булибъ люде безъ назвы, безъ значеня, базъ народной метрики. А такъ „Союзъ" заложено на тое, щобъ каждый русинъ тутъ проживаючій, вписавъ свое имя до книги „Союза" и давъ знати о собѣ хоть бы де бувъ далеко въ Америцѣ и такимъ способомъ давъ пôзнати що онъ русинъ, и не ôдрѣкае ся свого. Тогда въ такій способъ каждый русинъ може знати о другôмъ, може дôзнати ся кôлько насъ есть тутъ на чужинѣ.

Крôмъ того, же черезъ вступлене до „Союза" хоронить русинъ свою мову, свою вѣру, свою народнôсть на далекой чужинѣ, мае дальше слѣдуючу корысть.

Наколи членъ „Союза" черезъ нащасте станесь калѣкою и на завсе не спосôбный до роботы, тогда „Союзъ" дае такому нещасному брату до теперь 400 дол. щобъ мôгъ якось порадити своей бѣдѣ.

Также дае "Союзъ" посмертне 400 доларôвъ, наколи членъ умре, або зôставъ забитый при роботѣ, тое посмертне дôстае жена, або родина умершого. Сли членъ есть женатый а умре ему жена, дôстае ôдъ „Союза" 200 доларôвъ.

Таке право мае каждый русинъ вписаный до „Союза" Але де суть права мусять бути и обовязки.

Обовязкомъ каждого члена „Союза" есть: заплатити вступне разъ на всегда 50 ц. а що мѣсяць платити точно по 50 цнт. до касы „Союза" бо съ того выплачуесь запомога и посмертне. По 3-хъ мѣсяцяхъ належаня до „Союза" маесь право до вспомоги и до побраня посмертного.

Але чоловѣкъ не тôлько самымъ хлѣбомъ живеть, але и словомъ божимъ: хлѣбъ есть поживою для тѣла, а слово боже т. е. правда, е кормомъ души-розуму.

Интересъ и цѣль „Союза" не тôлько есть дати вспомогу грошеву въ чорной годинѣ нужды и горя, але и старати ся пôднести рускій народъ зъ душевной темноты, вказати дорогу до правды, отворити му очи, щобъ ними видѣвъ якъ правдиво стоять рѣчи на семъ свѣтѣ и якъ чоловѣкъ мае поступати, щобъ живъ не такъ якъ му кажуть тіи що укладають законъ для свого интересу на згубу бѣдныхъ, але щобъ живъ якъ Богъ велѣвъ.

Въ интересѣ „Союза" лежить статись сильною и поважною народною институціею, бути сторожомъ интересôвъ руского народа, бути провôдникомъ и вказовати дорогу до знаня и добра.

Але якъ пташина не годна лѣтати безъ крилъ, такъ и „Союзъ" не може розвинути свою патріотичну місію на хосенъ тутейшихъ Русинôвъ безъ гроша. Для того трба конечно щобъ каждый Русинъ и Русинка вписались до „Союза" и клали свою оффру на народный жертвенникъ. Тодѣ „Союзъ" буде старати ся о закладане рускихъ шкôлъ, читаленъ, постараесь о всяку помогу задовженыхъ церквей доложить свого staраня що бы позаписуваны рускі церкви не законною дорогою тутейшимъ епископамъ, опять належали до народу руского и стались народнымъ майномъ. Поодиноко рускй люде приходять до Америки и вертають назадъ до краю але рускій народъ усе позостане въ Америцѣ и для него „Союзъ" есть такъ потребный якъ Богъ при смерти. Кобъ то нашй люде всѣ зрозумѣли тую потребу, тобъ днесь „Союзъ" мавъ 10 тысячь членôвъ.

Десять тысячь въ „Союзѣ" Господи святый! Люде добрі, чи знаете що то за сила и якъ святою есть правда: же громада великій чоловѣкъ?

Переконайтеся отъ таки заразъ. Десять тысячь членôвъ якъ зложить вступне по 50 цнт. робить 5 тысячь доларôвъ; на рôкъ зъ мѣсячной вкладки по 50 цнт. робить ся поважна и красна сума 60 тысячь доларôвъ! Що скажете на тое?

Чи се такъ тяжко для русина, котрый робить, дати по 50 центôвъ на мѣсяць а таку красну суму мати въ народной касѣ?

Возьмѣмъ щобъ зъ тыхъ 60 тысячь выдавалось на вспомогу, посмертне 30 тысячь то чи не оставалобъ ще 35 тысячь дол. на школы, або на спроваджене книжокъ до читальнѣ, на вспомогу якой церкви?!

А за якихъ 5, 6 рокôвъ не моглибъ мы мати свôй рускій шпиталь? Чи не моглибъ мы мати свôй рускій банкъ и продавати шифкарты и высылати гроши и съ того мати рôчный профитъ якихъ 5 тысячь, котрый теперь мають жиды?

Въ старôмъ краю зъ остатного друть на непотребнй податки, а мы тутъ для свого власного добра будемо такъ необачными жаловати дати малу частину зъ того що маемо и черезъ тое жадного убитку не почуемо?

Чи не булобъ се соромомъ та ганьбою жити тутъ въ Америцѣ безъ жадной народной институціи, безъ „Союза?"

Нашй братя въ старôмъ краю, не мають неразъ за що соли купити а на читальнѣ, на позычковй касы, на громадскй шпехлѣры тягнуть ся зъ остатного а мы будемо по заду?

Братя милй, братя рôднй! Заклинаю Васъ на Бога живого и на вашу безсмертну душу, же все тое моглибъ мы мати, тôлько треба доброй волѣ и охоты, охоты и доброй волѣ и ще разъ, доброй волѣ и охоты.

Вотъ що есть „Союзъ" и на що есть „Союзъ."

А-ну до дѣла, до дѣла всѣ!

Гр. Гр.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:

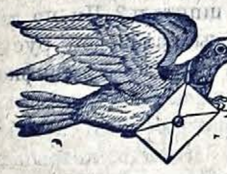
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
" "Six months. " 6.00

All money or money orders should be addressed to:
"Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Галичина жидôвска отчина.

Читателѣ „Свободы" уже знають же у старôмъ краю, въ Галичинѣ, Буковинѣ появилась холера, котра страшно и до сихъ поръ ширить ся и людоньки мруть.

Днесь оставмо тыхъ що умерли на холеру – най зъ Богомъ спочивають и земля имъ перомъ, а вернѣмъ ся до живыхъ трупôвъ той земли, котра колись була християньска а нынѣ, черезъ звѣстну на весь свѣтъ широкій „польску господарку" сталась жидôвскою.

Богато людей приѣхало до Львова оглядати польско-жидôвску выставку, мѣжь котрыми бувъ и кореспондентъ ôдъ нѣмецкой вѣденьской газеты „Deutshes Volks blatt," котрый не тôлько звидѣвъ выставу, але и розглянувъ ся по Галичинѣ и написавъ хорошій артикулъ и правдивый въ своей газетѣ, котрый то артикулъ подаемо въ короткости въ „Свободѣ."

Сей ученый нѣмчикъ пише такъ:

„Нынѣ Галичина уже захвачена жидовою и то такъ, далеко, що о помочи и спасенію той краины навѣть и мыслити не можна. Того сумного положеня рѣчи, не змѣнить хоть бы и сто львовскихъ выставокъ. Той думки суть всѣ ученѝ люде якъ: урядники, офицеры, техники, котрѝ въ Галичинѣ. перебували черезъ довгѝ лѣта. Галицка земля знаходить ся уже по найбôльшой части въ посѣданю жидôвскôмъ; Прекраснѝ лѣсы, боры, полонины, належать до жидôвъ яко власнôсть; богатѝ копальнѣ соли, нафты, належать до жидôвъ; прекраснѝ и бôгатѝ домы въ рынку по всѣхъ галицкихъ мѣстахъ посѣдають жиды; торговлею, купованемъ и продаванемъ исключно труднять ся жиды; продажъ горѣвкѝ и тютюну тôлько въ жидôвскихъ рукахъ; бôльшôсть галицкихъ хлѣборобôвъ есть задовжена у жидôвъ на довгѝ лѣта, ба до вѣку; такъ мазурскій якъ и рускій хлопъ мусить платити гарачь жидамъ.

Тутъ не ма рôжницѣ мѣжь мазурскимъ а рускимъ селяниномъ. Жидъ есть его паномъ; жидъ мае въ своихъ рукахъ гроши, горѣвку и дуганъ – отже може зъ бѣднымъ хлопомъ робити що тôлько му сподобаесь; тіи, що добре розглянулись по Галичинѣ и зъ близька придивились стосункамъ того краю знають, що жидъ зробивъ зъ бѣдного, добродушного галицкого хлопа.

Сли уже для того нещасного краю ніякого на ма спасенія щобъ бувъ освободженъ зъ жидôвскихъ пазурôвъ; сли бôльшу часть мешканцѣвъ того краю, можна уважати яко погибшу не тôлько для цивилизаціи, але и для истнованя гôдного людей, то правда о причинахъ того нещасного упадку, напевно не утаить ся!

Такъ пишуть нѣмецкѝ газеты о нещаснôмъ нашôмъ краю. Поляки будують полщу въ Галичинѣ въ повѣтрю а жиды забирають землю и народъ мусить зъ бѣды гинути.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

На нападъ на руску честь зъ стороны „Віестника," ôдкликнулись Русины зô всѣхъ сторôнъ Америки и заявили зъ обуренемъ, якъ до живого ихъ дôткнула знevага рускаго народа.

Для браку мѣсця, подаемо тутъ двѣ дописи въ отсей справѣ.

Допись.

Хвальна Редакція!

Гнѣвъ и жаль обгôртае душу на саму думку, що мôгъ знайтись такій чоловѣкъ, и то ще называючій себе русиномъ, що посмѣвъ такъ понижити насъ Русинôвъ въ Америцѣ, зачисляючи насъ майже до дикихъ готентотôвъ. Се подяка тимъ русинамъ, що предплачували „Віестникъ" и своими долярами утримували голоту „Віестника," котра опôсля такъ очернила рускій народъ въ Америцѣ.

Теперь тіи, щô дались звести, намовити, одурити и пристали до партіи „Віестника," най беруть на розумъ и най не кождому духу вѣрять. Най видять теперь сами: якъ даремно выкинули свôй грôшъ на пожитокъ ворогамъ а собѣ на смѣхъ та на ганьбу! Чи не бувъ уже часъ перконати ся, що тіи, котрѝ выдають „Віестникъ" и протегують его, не суть люде руского серця, руского духа, але тôлько долярохваты, безъ всякого благородного почутя патріотизму, безъ всякой провѣдной думки? Чи не лучшебъ було, слибъ за тій грошѝ, що выдано на „Віестникъ" поставлено дехоть одну руску школу, або спровадити зъ краю пару сотъ тысячъ книжочокъ и роздати мѣжь рускій народъ въ Америцѣ щобъ читавъ и наберавъ освѣты?

Насъ се дивуе и дуже що ще суть такѝ люде, же дають ся обманювати и платять за таку газету, котра не тôлько же не просвѣщае своихъ читателѣвъ, але ихъ ганьбить яко глупыхъ и не просвѣщеныхъ.

Братя Русины!

Най то буде наукою для насъ: николи не бути легковѣрними на будуще и не кожду газету уважати за руску, котра тутъ рускими буквами друкована.

Дальше, тримаймо ся рады и порады „Свободы," котра правду всюда и всѣмъ въ очи говорить и стараесь освѣтити чимъ разъ то бôльше нашъ народъ въ Америцѣ.

Теперь пôзналисьмо кто для насъ другъ а кто ворогъ. Знаемо уже чого маемо тримати ся и кого слухати, а кого хоронитись и погорджати, Лучѣмъ ся братя всѣ пôдъ прапоръ правды и науки, вписуймо ся до „Союза" а тогда всѣ разомъ гукнемо: погибель ворогамъ руского народа!

Русины зъ Конектикутъ.

Хвальна Редакція!

Слава Богу показавшему намъ свѣтъ! Вдяка най буде „Свободѣ" що отворила намъ ôчи и вказала вовка въ овечой скôрѣ. Теперь мы спôзнали де правда а де ложь; де свѣтло а де тьма, кто русинъ патріота, а кто пôдшиванець и брехунъ. Вонъ зъ здрадниками и чернитлями руского народа въ Америцѣ! безголовіе перекôнчикамъ Руси святой!

Кто коли чувавъ щобъ газета уходяча за руску и рускимъ грошемъ пôддержувана – такъ огидно змалювала рускій народъ въ Америцѣ якъ се здѣлавъ „Віестникъ"

За наше жито ще насъ и бито! Но увидимо кто ôдъ днесь буде мудрійшій, просвѣщеннѣйшій, якъ люде не дадуть гроша дармоѣдамъ.

Патріотъ.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Нова Тарифа.

Наколи уже новый законъ цловый зôставъ и безъ пôдпису президента правосильнымъ, то всѣ, почавши ôдъ самого президента а скôнчивши на малôмъ бизнесистѣ, критикують, осуджують и ганьблять сей законъ. Особливо републиканьска партія выступае остро и нѣвечить зъ болотомъ демократôвъ, котрѝ черезъ новый законъ, причинились до упадку американьского промыслу и торговлѣ а тутейшого робôтника выставили на голодову смерть.

Американьскѝ газеты противнѝ демократичной партіи, голосять зъ той причины и напоминають американьскій народъ щобъ бравъ на розумъ кого выберати при слѣдуючихъ выборахъ на президента. Мѣжь иншимъ вказують выберати не поборника одной партіи, але вибирати президента Соединеныхъ Штатôвъ; не выбирати того, котрый бурить и нищить, але того що буде и мае на серцю интересъ не своей партіи, але цѣлого американьского народа.

***

Labor Day.

Дня 3. Вересня, обходивъ американьскій народъ народне свято „день робôтничій." Той день посвячено на тое, абы показати якъ высоко цѣнить ся робôтникъ и якъ поважаеть ся его мозольна праця.

Въ Ню Йорку въ робôтничой парадѣ ступало въ великôмъ порядку зъ музыкою на передъ 12 тысячъ робôтниковъ. Булобъ и бôльше, але многимъ а многимъ робôтникамъ не було можливо явити ся черезъ тяжкѝ часы безробôтя. По всѣхъ усюдахъ ôдбували ся такѝ робôтничѝ парады полученѝ зъ товаришескими забавами.

***

Въ осмохъ мѣсяцяхъ сего року прибуло до Америки 116, 501 емигрантôвъ, а минувшого року въ тôмъ самôмъ часѣ було 219, 862 отже сего року меньше о 175, 371.

Фабриканты скла зъ піттсбурского округа, постановили знижити платню робôтникамъ о 40 процентъ. Робôтники на се згодитись не хочуть и неодовга буде стрейкъ.

***

Страшна пожога лѣсôвъ.

Шѣсть осадъ спопелѣло.

Тысячъ людей згорѣло.

Duluth, Minn. Шѣсть осадъ, якъ до теперь звѣстно спопелѣли черезъ пожогу лѣсôвъ. Комунікація телеграфична и коліова перерванa. Число погибшихъ людей дуже велике. Знищенѝ осады суть слѣдуючѝ. Hinkley, Minn, зъ 12 тысячъ до 15,000 жителями, Sandston, 100 жит. Partridge, и Mansfield кожда зъ 3000 жителями Shell Lake и Baronete зъ 2000 жит, Около 1000 людей погибло въ поломеняхъ. Въ Pain City въ однôмъ забудованю погибло наразъ 200 людей. Страшна сцена представляе ся очамъ зрѣтеля, якъ пишуть газеты. Тіи осады були розкиненѝ по мѣжь лѣсами; огонь горѣвшихъ лѣсôвъ скоро переходивъ и на осады. Въ одной хвилѣ цѣла мѣсцевôсть стояла въ огни и ратунку жадного не було. Неразъ було и такъ, що люде утѣкаючи ôдъ огню, попадали въ рѣку и потопили ся. Серце на кавалки краесь наколи подивить ся чоловѣкъ на тіи спустошеня! Оглянешь ся наоколо себе и якъ тôлько окомъ сягнешь видишъ зчорнѣлѝ недогорѣвшѝ дерева, котрѝ стоять мовъ заклятѝ духи, а тамъ далѣй ще курить ся и дымъ закривае сонце и вся природа на вкругъ прибирае смутный видъ. Недалеко згорѣвшого лѣса взносить ся велика купа попелу зъ знищеныхъ домôвъ а мѣжь попеломъ чорнѣють головнѣ зъ люцкихъ трупôвъ!

***

Columbus, Ohio.

Два потяги, оденъ тягаровый а другій пасажерскій зъѣхали ся на мостѣ рѣкѝ Олентани; пасажерскій зôставъ переверненый въ рѣку и богато осôбъ покалѣчило ся але забитыхъ не було.

***

Тренгонъ, дня 6. сего мѣсяця повѣшено двохъ вязнѣвъ за убійство, мѣжь которыми находивъ ся третій зъ ряду що мавъ бути повѣшеный Иванъ Коцішь словакъ. але судъ перемѣнивъ кару смерти на досмертну тюрму.

***

Неодовго зачнеть ся робота коло будовы величезного моста черезъ рѣку Hudson,

котрый буде лучити Ню Йоркъ зъ Джерсі Сіті.

Той мôсть буде стояти 54 міліонôвъ долярôвъ.

ВСЯЧИНА.

Огидни забобоны.

Зъ мѣста Catania, въ Сициліи, доносять газеты слѣдующе. Одинъ сельскій музыкантъ Carmolo, забивъ 24 дѣтей и кровою тыхъ невинныхъ дѣточокъ поливавъ землю, щобъ знайти ôттакъ укриті скарбы пôдъ землею. Тую страшну рѣзню на дѣтяхъ поповнивъ и другій забобонникъ доси не звѣстный.

Недавно тому выкравъ ктось зъ поблизкого села Cibali ажъ 20 дѣтей. По довгôмъ пошукованю, знайшли жандармы въ лѣсѣ 20 забитыхъ дѣтей але кто и коли се учинивъ, не вѣдомо. Наразъ дôстають родичи убитыхъ дѣтей листь, въ котрôмъ стояло написано щобъ ся не журили, бо за тіи дѣти отримають надгороду, якъ знайдуть ся скарбы закопаній пôдъ землею. Такі то забобоны иснують мѣжъ тамтейшимъ темнымъ народомъ.

* *

Довгій вѣкъ Русинôвъ.

Одъ довшого часу уже ученій люде прійшли до того переконаня, же найбôльше на Руси доживають поодинокі люде довшого вѣку, якъ деинодѣ. Зъ официяльного справозданя звѣтує, що кіевска губернія занимае перше мѣсце, де можна подибати людей, котрі довго жиють на семъ божôмъ свѣтѣ.

Пôсля урядового справозданя умерло въ кіевской губерніи 14 людей, котри жили пô сто рокôвъ. Въ городѣ Кіевѣ, умеръ чоловѣкъ, котрый числивъ 110 лѣтъ, а на передмѣстю Кіева умерло двѣ женщины, зъ котрыхъ одна мала 102 а друга 104 лѣтъ. Въ Бердичовѣ дожило двохъ мужчинъ оденъ 101 а другій 114 лѣтъ. Въ Васильковѣ померъ оденъ сѣдоглавый старець проживши 115 рокôвъ. Въ тôмъ самôмъ окрузѣ вмерла женщина 105 лѣтъ маюча.

Въ Звенигородку умеръ мужщина въ 110 лѣтъ житя, а въ Таращи другій въ 105 роцѣ. Въ Уманю поомерло двохъ съ тымъ свѣтомъ оденъ мавъ 106, а другій 102. Въ Радомыслю померло тоже двохъ, оденъ мавъ 106, а другій 103 лѣтъ.

Въ тыхъ днях померъ въ Черкасахъ чоловѣкъ числячій 105 рокôвъ.

Мѣжъ тими старцями находять ся 14, котрі повмерали въ однôмъ роцѣ и въ однôмъ окрузѣ (бецирку). Слибъ то пораховано до купи ихъ лѣта, що пережили, тобъ було 1,489 лѣтъ

Газеты зъ Саратовъ пишуть що въ той губерніи жие Николай Савинъ, котрый бувъ въ вôйнѣ проти Наполеона первого и мае теперь 126 лѣтъ.

* *

Чудна дитина.

Въ Берлинѣ, въ Passage Panopxicum, продукуесь маленькій хлопчина, котрый мае теперь 2 роки. Коли ще мавъ рôкъ и пôвъ, взявъ ся до газетъ и безъ жадного проводу навчивъ ся читати. Теперь передъ численною пуликою читае все и друковане и писане со всякою точностію.

Люде не можуть ся надивовати сему зъявищу,

* *

Жебраки и ихъ богатства.

До найлекшого и найкористнѣйшого способу зарôбкованя, належить жебранє. Жебракъ не журить ся ничимъ, его голову нѣкто не клопоче, до него належить цѣлый свѣтъ; жебракъ вдовольняеть ся чимъ небудь а при тôмъ великій збивае гроши.

Въ Нѣмеччинѣ обраховали, що пересѣчно каждый жебракъ мае 2–4 марокъ денно. На днях знайдено въ Берлинѣ у одной жебрачки зашитыхъ въ лахахъ 16 тысячъ марокъ; а Дубинѣ арештовано другу жебрачку, котра мала 11 тысячъ марокъ.

Въ Монахіюмъ оденъ жебракъ потрафивъ рôчно зложити собѣ 6 тысячъ марокъ.

Въ Франкфуртѣ умеръ бѣдный жебракъ, котрый лишивъ 55 тысячъ мастку.

Въ Хемницъ въ Росіи прійшовъ жебракъ до дому убогихъ и просивъ щобъ го приняли. Коли перетрясли жебрака, знайшли у него 24 тысячъ рублей.

Се лучаеть ся не рѣдко, але дуже часто, що можна подибати жебракôвъ богатыхъ.

Запевно нашъ читатель буде цѣкавый дôзнатись, де и кôлько знаходить ся жебракôвъ.

Въ Нѣмеччинѣ рахують ихъ на 100.000. Наколи возьмемо пôдъ розвагу, що кождый жебракъ мае 2 мар. 50 фениґôвъ денно, тогда покаже ся що жебраки коштують сей край 91 міліонôвъ рôчно.

Въ Росіи есть 500,000 жебракôвъ. Сама Москва мае ихъ 26 тысячъ.

Сѣверна Америка мае 30.000 котрі по найбôльшой части суть волоцюги и карою для краины. Въ лѣтѣ розходять ся по фармахъ и крадуть, а пôдъ зиму стягають ся до великихъ мѣстъ.

Италія мае 50,000 патентованыхъ жебракôвъ а иншихъ безъ числа.

Въ Австріи заказано жебрати, але за те жебракôвъ рахують на тысячи и тысячи.

Въ Англіи есть много а много жебракôвъ и то такихъ, котрі платять по 5 дол. на тыждень за мѣсце коло костела.

Найбôльше жебракôвъ мають Хины, бо ихъ рахують на два міліоны.

* *

Живцемъ похованый.

Въ Хинахъ есть дуже остре право проти злодѣѣвъ. Зъ Гонконгъ доносять, що въ Гекшига недалеко Кантонъ, оденъ молодый хинчикъ Шимбумъ страшно куривъ опіумъ такъ, що не маючи уже за що го собѣ купити, почавъ красти у своихъ кревныхъ гроши. Се повтарялося много-кратно. Наконецъ кревнй розгнѣвались и заскаржили до громадской старшины, котра засудила: щобы злодѣя живцемъ закопати въ землю. Выкопано яму и велѣли нещасному положитись лицемъ до земли и такъ потôмъ засипали нещасного.

Сами собѣ шкодимо.

Минули ся золотй часы для робôтника въ Америцѣ и кто зна чи ще коли вернуть ся! Бувало нашъ чоловѣкъ що тôлько выйшовъ зъ корабля и ще не встигъ зробити пару крокôвъ по американьской земли, а тутъ вже питали ти чи хочешь робити въ той або въ другой фабрицѣ за добру платню.

А нынѣ все змѣнилось. Робочого люду якъ листя на деревѣ, обступають фабрики и хотяй бы тіи хотѣли завалитись, то не можуть, бо люде ихъ попôдпирали тай не дадуть.

Хоть и въ тяжкихъ часахъ зъ тяжкою бѣдою и нашй люде, особливо по фабрикахъ, знаходять мѣсце и роблять разомъ зъ Нѣмцями, зъ Айришами, и т. д. Тутъ власне зачинаесь бѣда о котрой хочу розказати и звернути увагу нашихъ людей, щобъ такъ не робили, бо черезъ то сами собѣ шкодять.

Коли нашъ чоловѣкъ заробить 50 або 80 дол. а змѣнить ихъ въ жида на краевй гроши, здаеть ся єму небозѣ що кто зна кôлько то гроша уже мае. Съ той утѣхи не разъ стане говорити о тôмъ зъ своимъ товаришомъ, що онъ уже мае тôлько долярôвъ и до краю пôславъ а айришъ думае що то нашъ пôславъ сто дол. а то були ренски. Тогда айришови не може въ голові помѣститися якъ то може бути, що той, або той мають такъ богато грошей?

Слово по слову, тая вѣсть доносить ся до управителя фабрики, котрый зъ того робить ужитокъ въ свôй часъ.

Ото якъ.

Наколи нашъ поробивши пару лѣтъ де въ якой фабрицѣ и пôславъ тамъ 10 сотокъ на грунтъ, дôстае зъ дому листъ щобъ приходивъ сей часъ для того а того. Нашъ чоловѣкъ збирае ся ѣхати и съ тяжкою бѣдою позичивъ на дорогу ôдъ краяна а здибавши айриша зъ котримъ робивъ въ фабрицѣ, стае хвалити ся щобъ того айриша роззлостити бо не мае за що и „чю" купити, же онъ ѣде до краю и мае тôлько а тôлько долярôвъ, и ѣде куповати фарму и назадъ верне.

И справдѣ за мѣсяць або за два нашъ чоловѣкъ уже ту. Йде до управителя фабрики и просить щобъ му давъ ту саму роботу що и перше мавъ. А той му ôдповѣдае: же для него роботы не ма, бо есть богатый, мае фармы въ старôмъ краю – „я, каже управитель, для такихъ мѣсця не маю, ту суть люде що хлѣба не мають и суть тутейшй то тимъ даю роботу."

Ото нерозважна и дурна та хвальба русина що наробила! Въ краю, якій центъ мавъ, стративъ на процесахъ а пожичивъ у жида стôвку, приѣхавъ назадъ а ту и роботу не може дôстати, бо черезъ свôй дурный розумъ. И то не тôлько собѣ такій чоловѣкъ шкодить але и другимъ своимъ краянамъ. Съ того така наука: роби свое и мовчи, не хвали ся чи маешь и кôлько, бо се тобѣ може пошкодити.

Правдолюбъ.

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.

Шангай. Вôйна мѣжъ хинчиками а япончиками таки на добре розпочалась. Якъ довѣдуемось зъ послѣдныхъ телеграмôвъ, японцики въ одной битвѣ зъ хинчиками стратили 1300 мужа. Япончики хотять перенести вôйну зъ Кореи до самой середины Хинъ и просто машировати на Пекинъ столицю хиньской державы. Въ Японіи такъ людность переняла ненавѣстію проти хинчикôвъ, що каждый хлопець, котрый мае 15 лѣтъ, просить ся до вôйска.

Фабрика оружія зъ Ню Гевенъ Конн. на замовленя хиньского правительства, выслала оденъ міліонъ патронôвъ.

Львовъ. Дня 6. с. м. прибувъ цѣсарь до Львова и забавить въ рускôмъ городѣ чотыри дни.

Лондонъ. Англія занепоконлась черезъ те, що Росія выслала богато своихъ военныхъ кораблѣвъ до Кореи и взялась до реформы флоты.

Бувшій самодержця Болгаріи Стамбуловъ, зôставъ побитый камѣнями, коли ѣхавъ улицею зъ суду до своего дому. Слибъ не поліція, тобъ бувъ укаменованый.

Честнымъ братямъ Русинамъ и кураторамъ руской церкви въ Буффало, заявляемо, що все зробить ся по ихъ воли, но най будуть троха терпеливй.

Редакція.

Слибъ кто знавъ зъ краянôвъ де бувае Маріанна Кусайла а по мужу Суховацка, котра втѣкла зъ швагромъ Фецкомъ Куриловичъ до Америки, най дасть знати до Редакціи „Свободы."

УВАГА.

Рôкъ уплынулъ вôдъ часу появленя ся первого нумера „Свободы," а суть ще такй люде, котрй до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що ôдъ сего часу онѣ разъ бôльше не пôшлемо поки гроши не получимо.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на складѣ всякй книжки школьнй букварй, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо также всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского" и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души" Есть то одна зъ найкраснѣйшихъ книжокъ до моленя зъ чотырьма кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа" Тіи книжки повинни находити ся въ каждой хатѣ руского робôтника.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнiи а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпакоwіи, мосяжнiи, и циновiи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрілэндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати ôтъ людей, котри не мають изображенія о церковныхъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвержденіе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу“

Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы“

Зôстаю съ почтеніемъ Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнi товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашi газдынѣ най йдуть громадно!

Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

T. TALPASZ, ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246 PEARL ST SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечерь, друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Танько надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій — ЕДИНЫЙ — КОНТРАКТОРЪ и БУДОВНИЧІЙ — въ — Вилксбарѣ и околицѣ.

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Буде мосты и домы, мае власнi конѣ до звозу матеріялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. i.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs. JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str. New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛЬНА И КОЛІОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшій линіи морскій на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходить ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, най зайдуть тамъ а будуть услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str. ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ первой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str. Jersey City N.J.

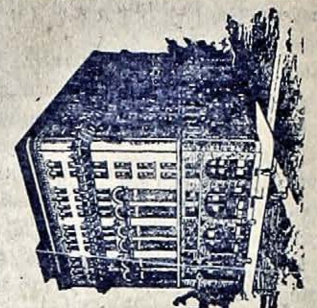
Удавайте ся въ потребѣ до него.

KRIMMERT, & F. MISSLER

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту. Кілько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купили у мене шифкарты? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба. Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважаніемъ а не забувайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET NEW YORK
А въ JERSEY CITY 111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample) зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшіи Найтуньшіи а на часъ направить кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскій входить.

131 YORK STREET. JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET. межи Washington a Warren улицями. Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медь, горѣлку лікери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

R. H. MORGAN, 9 W. CENTER ST. SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!